

ĐỔI MỚI DẠY HỌC MÔN GIÁO DỤC CHÍNH TRỊ THEO HƯỚNG PHÁT HUY NĂNG LỰC NGƯỜI HỌC TẠI TRƯỜNG CAO ĐẲNG LÀO CAI

Trịnh Thị Hương
Trường Cao đẳng Lào Cai

Tóm tắt: Mục tiêu quan trọng nhất đối với giáo dục hiện nay là tạo ra những con người có khả năng tự định hướng học tập, tự học thường xuyên, biết chọn lọc, xử lý thông tin và có khả năng sáng tạo tri thức, tự tin hội nhập vào thị trường lao động quốc tế đầy tính cạnh tranh. Vì vậy, dạy học theo hướng phát triển năng lực đã và đang trở thành một trong những vấn đề thời sự, một chủ trương của ngành giáo dục. Bài viết tập trung phân tích cơ sở lý luận và thực trạng đổi mới phương pháp dạy học theo định hướng phát huy năng lực người học thông qua việc đổi mới nội dung môn học Giáo dục chính trị (GDCT) tại Trường Cao đẳng Lào Cai, đề xuất một số giải pháp đổi mới phương pháp dạy học theo định hướng phát huy năng lực người học.

Từ khóa: Giáo dục chính trị; phương pháp dạy học; phát huy năng lực; Cao đẳng Lào Cai.

INNOVATING THE TEACHING OF POLITICAL EDUCATION TOWARDS DEVELOPING STUDENTS' COMPETENCIES AT LAO CAI COLLEGE

Abstract: The most important goal of education today is to create individuals who are capable of self-directed learning, continuous self-study, the ability to select and process information, and the capacity to create knowledge and confidently integrate into the highly competitive international labor market. Therefore, teaching towards competency development has become a topical issue and a policy of the education sector. This article focuses on analyzing the theoretical basis and current state of innovation in teaching methods oriented towards developing learners' competencies through the innovation of the content of the Political Education (PE) subject at Lao Cai College, and proposes some solutions for innovating teaching methods oriented towards developing learners' competencies.

Keywords: Political Education; teaching methods; competency development; Lao Cai College.

Nhận bài: 08/02/2026

Phản biện: 15/03/2026

Duyệt đăng: 19/03/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh kinh tế tri thức và xu thế toàn cầu hóa, việc đổi mới giáo dục và đào tạo nói chung, giảng dạy - học tập môn Giáo dục chính trị nói riêng phải có những thay đổi căn bản mang tính đột phá, đồng bộ từ quan niệm, nhận thức đến mục tiêu, chương trình, giáo trình, nội dung và phương pháp dạy - học nhằm mục tiêu hình thành cho người học các năng lực nghề nghiệp, phẩm chất chính trị - đạo đức và khả năng thích ứng với bối cảnh kinh tế - xã hội biến động. Môn GDCT là môn học bắt buộc, giữ vai trò nền tảng trong việc hình thành thế giới quan khoa học, ý thức công dân, tác phong lao động và trách nhiệm nghề nghiệp của học sinh, sinh viên (HSSV). Tuy nhiên, thực tiễn cho thấy phương pháp dạy học môn học này ở các trường cao đẳng nói chung và Trường Cao đẳng Lào Cai nói riêng trong thời gian qua chủ yếu vẫn nặng về truyền đạt một chiều, chưa phát huy được tính tích cực và khả năng vận dụng thực tiễn nghề nghiệp của học sinh, sinh viên. Chính vì vậy, việc nghiên cứu đổi mới phương pháp dạy học môn GDCT theo hướng phát huy năng lực người học mang ý nghĩa cấp thiết cả về lý luận và thực tiễn.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Thực trạng đổi mới phương pháp dạy học môn Giáo dục chính trị theo hướng phát huy năng lực người học tại Trường Cao đẳng Lào Cai

2.1.1. Khái quát chung về Nhà trường

Trường Cao đẳng Lào Cai là cơ sở giáo dục nghề nghiệp của tỉnh, có vai trò cung ứng nguồn nhân lực chất lượng cho các ngành kinh tế mũi nhọn. Năm 2025, hoạt động nhà trường diễn ra trong bối cảnh: toàn tỉnh thực hiện các mục tiêu sau thành công của đại hội Đảng bộ tỉnh Lào Cai nhiệm kỳ 2025-2030; Trường Cao đẳng Lào Cai đang tiến hành thực hiện đánh giá mục tiêu thành trường chất lượng cao (năm 2025) và xây dựng các đề án liên quan đến mục tiêu thành trung tâm đào tạo vùng giai đoạn 2026-2030. Tính đến tháng 11/2025 số lượng đội ngũ viên chức, người lao động Nhà trường có tổng số là 355 người. Số lượng HSSV tuyển sinh năm 2025 gần 1800 / quy mô hơn 6 nghìn HSSV toàn trường. Hiện nay Nhà trường đang đào tạo 54 mã nghề trình độ từ trung cấp đến cao đẳng, trong đó có 04 nghề chất lượng cao, 02 nghề cấp độ quốc tế. Trang thiết bị, cơ sở vật chất của nhà trường được chú trọng đầu tư đảm bảo nâng cao chất lượng dạy học.

2.1.2. Thực trạng đổi mới phương pháp dạy học môn Giáo dục chính trị tại Trường Cao đẳng Lào Cai

Trường Cao đẳng Lào Cai hiện đang thực hiện việc giảng dạy môn học Giáo dục chính trị cho HSSV ở 02 trình độ cao đẳng và trung cấp theo quy định tại Thông tư số 24/2018/TT-BLĐTĐBXH ngày 06/12/2018 của Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội ban hành Chương trình môn học Giáo dục chính trị thuộc khối các môn chung trong chương trình đào tạo trình độ trung cấp, trình độ cao đẳng.

Để hiện thực hóa ba mục tiêu kiến thức, kỹ năng, năng lực tự chủ và trách nhiệm của môn học, bên cạnh việc đổi mới nội dung chương trình, hình thức tổ chức dạy học, kiểm tra đánh giá môn học, giảng viên luôn chú trọng đến đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát huy năng lực người học. Việc đổi mới phương pháp dạy học này được thông qua việc đổi mới nội dung môn học với mục đích khơi dậy tiềm năng sáng tạo trong mỗi sinh viên, hướng sinh viên phát huy năng lực sáng tạo, biết vận dụng lý luận vào thực tiễn nghề nghiệp. Bên cạnh việc sử dụng phương pháp dạy học truyền thống, các phương pháp dạy học tích cực được một số giảng viên áp dụng như dạy học dựa trên vấn đề, dạy học thúc đẩy học tập hợp tác và tương tác, dạy học qua trò chơi, qua dự án, vận dụng kiến thức với thực tiễn, sâu khấu hóa nội dung dưới sự hướng dẫn của giảng viên tạo tính tích cực, chủ động, sáng tạo, sự hứng thú học tập cho HSSV với đặc thù môn học khô khan trừu tượng. Sự đổi mới đó được cụ thể ở các nội dung sau:

Thứ nhất, nghiên cứu bài học, xác định trọng tâm, khối lượng kiến thức

Chương trình môn học GDCT hiện nay có nội dung rất rộng, kiến thức nhiều so với thời lượng môn học, nhất là ở trình độ trung cấp. Bản chất và yêu cầu của tiếp cận năng lực là biết làm, biết vận dụng kiến thức và kỹ năng để giải quyết một vấn đề trong học tập, cuộc sống. Căn cứ vào mục tiêu dạy học, chúng tôi nghiên cứu bài học, xác định trọng tâm, khối lượng kiến thức để áp dụng phương pháp dạy học sao cho phù hợp từng đối tượng HSSV. Nếu không chọn kiến thức trọng tâm, cơ bản để giảng dạy thì giảng viên sẽ phải dạy quá nhiều kiến thức giảng viên và HSSV sẽ không có nhiều thời gian để hoạt động nhóm, thực hiện bài tập vận dụng theo nghề, thực hành mô phỏng và phản hồi đánh giá. Việc lựa chọn đúng trọng tâm giúp các bài học có mạch logic, người

học dễ kết nối các vấn đề, hiểu sâu được bản chất của bài học. Mặt khác HSSV trường nghề thường thiên về thực hành, nhu cầu học tập gắn với nghề nghiệp nên nếu bài học nặng về lý thuyết thì HSSV sẽ khó tiếp nhận, giảm hứng thú, không nhận thấy được sự gắn kết nghề, không hình thành được tư duy đặc thù của nghề nên dễ dẫn đến học đối phó. Do đó chúng tôi thường chọn nội dung mang tính nền tảng, gắn với hành vi nghề nghiệp, các quy luật, khái niệm, tình huống thành phẩm chất và năng lực nghề nghiệp của HSSV để thực hiện trên lớp; các nội dung chưa phù hợp sẽ được giao nhiệm vụ để HSSV tự học có kiểm tra kết quả vào một số thời điểm trên lớp.

Thứ hai, luôn gắn lý luận với thực tiễn, gắn nội dung bài học với ngành nghề HSSV theo học

Nhằm tăng cường sự hứng thú, phát huy năng lực của HSSV, khi giảng dạy môn GDCT, giảng viên đã thực hiện tích hợp, lồng ghép, bổ sung, cập nhật các nội dung mới như lịch sử Đảng bộ tỉnh Lào Cai, lịch sử địa phương, Nghị quyết của TW, Nghị quyết Đảng bộ Lào Cai, phong tục, tập quán của các dân tộc,... nhằm giúp các em nhận thức được ý nghĩa thực tiễn của môn học và trách nhiệm của bản thân đối với quê hương, đất nước; hiểu được chủ trương, quan điểm của Đảng, nhà nước, nâng cao khả năng nhận thức về bản lĩnh chính trị của bản thân. Khi gắn lý luận với thực tiễn, giảng viên cần chú trọng giáo dục đạo đức nghề nghiệp, xây dựng câu hỏi, tình huống với mục đích làm cho HSSV dễ hiểu nội dung bài học và có trách nhiệm, kỷ luật lao động sau này. Chẳng hạn: khi dạy bài Khái quát về Tư tưởng Hồ Chí Minh, đối tượng HSSV là nghề Hướng dẫn du lịch, giảng viên giao tình huống học tập có chủ đề chuẩn mực đạo đức nghề nghiệp đồng thời xác định năng lực nghề nghiệp mà HSSV cần hướng tới. HSSV phân tích yêu cầu tình huống theo chuẩn mực tôn trọng khách hàng nhưng đúng pháp luật, đóng vai xử lý tình huống, thảo luận về trách nhiệm người làm du lịch trong quảng bá hình ảnh địa phương, đất nước. Kết quả thu được là sinh viên vận dụng chuẩn mực đạo đức, pháp luật, văn hóa vào thực tiễn nghề du lịch; hình thành năng lực giao tiếp chính trị-văn hóa chuyên nghiệp.

Thứ ba, giáo dục lòng yêu nước, tự hào dân tộc, lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho HSSV.

Tình yêu quê hương trong môn học GDCT không chỉ là cảm xúc, mà là khả năng sử dụng tri thức nghề nghiệp để bảo vệ hình ảnh và lợi ích

của đất nước. Chúng tôi đã xây dựng tình huống, chọn video gắn với truyền thống văn hóa dân tộc để HSSV học tập; dùng những mẫu chuyện hoặc tổ chức thi kể chuyện về các gương điển hình, người tốt việc tốt, tổ chức trò chơi giải ô chữ hoặc có thể sân khấu hóa nội dung gắn với mục tiêu giáo dục, qua đó HSSV được rèn luyện khả năng thuyết trình, phân tích, đánh giá, nhận diện thông tin sai lệch; nuôi dưỡng ước mơ, hoài bão, khát vọng cống hiến cho đất nước. Phương pháp giảng dạy của thầy cô cần uyên chuyên, mềm mỏng để thầy - trò dễ tương tác bài học. Phương pháp này được thực hiện trong cả chương trình học và cụ thể hóa trong bài 1,2, 3, 5, 6 và bài 9 trình độ cao đẳng; bài 1, 2, 4, 5 ở trình độ trung cấp.

Thứ tư, giáo dục cho HSSV nhận diện được âm mưu thủ đoạn của các thế lực thù địch chống phá cách mạng Việt Nam

Hiện nay, các thế lực thù địch luôn tìm cách xuyên tạc, phủ nhận bản chất khoa học, cách mạng của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, bôi nhọ đường lối lãnh đạo của Đảng và sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam. HSSV là đối tượng mà các thế lực này thường nhắm đến để lôi kéo, tiêm nhiễm tư tưởng sai trái, đặc biệt là trên không gian mạng. Muốn HSSV tự nhận diện âm mưu - thủ đoạn của các thế lực thù địch, không thể chỉ “truyền đạt” mà phải tạo trải nghiệm nhận thức để các em tự soi - tự phát hiện - tự lập luận. Giảng viên sử dụng phương pháp dạy học tình huống, đóng vai, tranh luận giúp HSSV nhận diện thông tin sai lệch phân tích được âm mưu thủ địch, biết tự bảo vệ mình và cộng đồng, củng cố niềm tin khoa học vào Đảng và Nhà nước

Để hỗ trợ cho bài giảng trở nên phong phú, hấp dẫn, trực quan, dễ hiểu, ngoài việc đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát huy năng lực của người học thì việc sử dụng công nghệ thông tin trong soạn bài giảng điện tử đang được đẩy mạnh tại nhà trường từ năm học 2023-2024 và thực hiện đồng bộ trong môn học từ năm học 2024- 2025; ứng dụng và giảng dạy bài giảng điện tử LMS với các môn học lý thuyết từ năm học 2025- 2026. Giảng viên có thể sử dụng các video tư liệu tham khảo đan xen trong quá trình giảng dạy. Kết quả đổi mới phương pháp dạy học, HSSV có hứng thú học tập hơn, tích cực tham gia, hợp tác trong suốt quá trình dạy - học và hiểu bài hơn.

Việc đổi mới phương pháp dạy học môn GDCT theo định hướng phát huy năng lực người học đã tạo ra những chuyển biến rõ rệt trong nhận thức và

hành động của HSSV trường Cao đẳng Lào Cai. Trước hết, việc lựa chọn trọng tâm kiến thức giúp nội dung bài học trở nên súc tích, tập trung vào những vấn đề căn cốt của lý luận chính trị - pháp luật. Nhờ đó, HSSV nắm chắc các khái niệm nền tảng, hiểu sâu bản chất hiện tượng. Đây là yếu tố quan trọng giúp nâng cao chất lượng học tập và giảm tải áp lực tiếp thu đối với HSSV của Nhà trường

Việc gắn kết lý luận với thực tiễn nghề nghiệp đã làm thay đổi rõ rệt thái độ học tập của HSSV. Những nội dung lý luận được thực hiện thông qua tình huống nghề, mô phỏng công việc thực tế, bài tập vận dụng theo chuyên ngành giúp HSSV nhận ra ý nghĩa của môn học đối với nghề nghiệp tương lai: biết vận dụng chủ trương, pháp luật vào hành vi nghề; có ý thức tuân thủ quy trình, kỷ luật lao động; hình thành tác phong nghề nghiệp văn minh và trách nhiệm.

HSSV được bồi dưỡng lòng yêu nước, niềm tin vào con đường phát triển của đất nước và ý thức trách nhiệm của người lao động Việt Nam trong bối cảnh hội nhập; biết nhận diện âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch trên không gian mạng và trong đời sống xã hội; có khả năng sàng lọc thông tin, ứng xử thận trọng, không dễ bị lôi kéo, kích động. Đây là năng lực thiết yếu đối với HSSV một tỉnh miền núi, giáp biên giới và đa số là con em đồng bào dân tộc thiểu số. HSSV trở nên tích cực hơn, chủ động tìm hiểu thông tin, tự tin trao đổi, thảo luận và giải quyết vấn đề. Không khí lớp học cởi mở hơn, giàu tương tác hơn, tạo điều kiện cho tư duy dân chủ và tinh thần học tập suốt đời.

Mặc dù việc đổi mới phương pháp dạy học môn Giáo dục chính trị ở trường CĐLC đã được triển khai nhiều năm, song kết quả đạt được chưa đồng đều. Nguyên nhân chủ yếu là:

- HSSV thường ưu tiên học thực hành và kỹ năng nghề, các em quan niệm môn GDCT không trực tiếp tạo ra tay nghề sau này nên thờ ơ trong việc học.

- Nhiều giảng viên chưa có điều kiện tiếp cận sâu thực tiễn nghề của từng ngành, chưa có khả năng sử dụng công nghệ thông tin vào bài học. Cơ sở vật chất còn thiếu chưa có phòng studio nhỏ để giảng viên quay video bài giảng, hướng dẫn thực hành, phân tích tình huống nghề.

- Đa phần HSSV của nhà trường là con em đồng bào dân tộc thiểu số, năng lực nền tảng về tư duy trừu tượng, tư duy phản biện còn hạn chế, khiến việc tiếp cận các nội dung lý luận khó khăn.

- Tình huống thực tế trong bài giảng còn ít, dẫn đến việc dạy - học về an ninh tư tưởng mang tính khái quát hơn là thực hành nhận diện.

- Thời lượng môn học ít, không đủ để tổ chức nhiều hoạt động phát huy năng lực. Chưa có nhiều khóa tập huấn sâu về xây dựng bài học theo năng lực và gắn lý luận với nghề.

2.2. Một số giải pháp rút ra từ thực tiễn giảng dạy

Một là, tăng cường dạy học gắn với thực tiễn nghề nghiệp. Sinh viên trường nghề tiếp thu hiệu quả hơn khi kiến thức chính trị được gắn với hoạt động nghề nghiệp cụ thể. Đây là yêu cầu của giáo dục định hướng năng lực và đào tạo theo năng lực thực hiện.

Hai là, tiếp tục đầu tư hạ tầng công nghệ, phần mềm hỗ trợ giảng dạy thông minh và các nền tảng số, đảm bảo điều kiện kỹ thuật để triển khai hiệu quả các hoạt động ứng dụng AI.

Ba là, giáo dục chính trị đòi hỏi tính cập nhật cao, việc bổ sung học liệu từ thực tiễn địa phương, doanh nghiệp, khu công nghiệp giúp nội dung bài học trở nên gần gũi và phản ánh đúng đặc thù đào tạo của các cơ sở dạy học

Bốn là, giảng viên phải có tinh thần và kỹ năng

học tập suốt đời. Phải tâm huyết, yêu nghề và thực sự thấu hiểu sinh viên, tạo ra một môi trường học tập dân chủ, cởi mở và truyền cảm hứng cho sinh viên.

Năm là, HSSV phải thay đổi tư duy môn học GDCT là môn học phụ và tâm thế từ học thụ động sang học chủ động, tích cực. Sinh viên cần nhận thức rõ về mục tiêu học tập, xác định đúng động cơ học để biết, để làm, để chung sống và để tự khẳng định mình.

III. KẾT LUẬN

Đổi mới phương pháp dạy học môn Giáo dục chính trị theo hướng phát huy năng lực người học gắn với thực tiễn nghề nghiệp của HSSV ở Trường Cao đẳng Lào Cai là yêu cầu tất yếu nhằm nâng cao chất lượng đào tạo nhân lực trong bối cảnh chuyển đổi số và hội nhập quốc tế. Kết quả của sự đổi mới không chỉ trang bị những kiến thức cơ bản về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối cách mạng của Đảng, góp phần hình thành, bồi dưỡng cho sinh viên thế giới quan và phương pháp luận khoa học, định hướng suy nghĩ, hành động cho thế hệ trẻ mà còn giúp sinh viên đạt được năng lực nghề nghiệp cần thiết, góp phần nâng cao chất lượng dạy học môn Giáo dục chính trị trong nhà trường hiện nay.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Ban Chấp hành Trung ương, Đảng Cộng sản Việt Nam (2014), Kết luận số 94- KL/TW của Ban Bí thư về việc tiếp tục đổi mới việc học tập Lý luận chính trị trong hệ thống giáo dục quốc dân, Hà Nội.

Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, tập 2, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội.

Nguyễn, T. H., & Lê, M. A. (2021). Đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát triển năng lực trong giáo dục nghề nghiệp. *Tạp chí Giáo dục*

Nguyễn Thái Sơn, Vài suy nghĩ về việc gắn lý luận với thực tiễn trong giảng dạy chính trị hiện nay, <http://truongchinhtrina.gov.vn>

Trần, H. Q. (2022). Ứng dụng công nghệ số trong dạy học môn khoa học xã hội ở bậc cao đẳng. *Tạp chí Khoa học và Công nghệ*